

Kohtuasi C-368/20**Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1****Saabumise kuupäev:**

5. august 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Landesverwaltungsgericht Steiermark (Österreich) (Steiermarki liidumaa halduskohus, Austria)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

23. juuli 2020

Kaebaja:

NW

Vastustaja:

Landespolizeidirektion Steiermark (Steiermarki liidumaa politseiamet, Austria)

Põhikohtuasja ese

Määrus (EL) 2016/399 (Schengeni piirieskirjad) – Piirikontrolli keeld sisepiiridel – Kontrolli ajutine taaskehtestamine – Kontrolli pikendamine mitme riigisisese määrusega Schengeni piirieskirjades ette nähtud ajalisi piiranguid ületades – Lubatavus – Kooskõla vaba liikumise õigusega

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Liidu õiguse tõlgendamine, ELTL artikkel 267

Eelotsuse küsimused

1. Kas liidu õigusega on vastuolus liikmesriigi õigusnormid, millega tekitatakse riigisiseste üksteisele järgnevate määrustega pikendamisperioodide kumulatsioon ning taaskehtestatakse seega

piirikontroll, mis ületab Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määruse (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad), artiklites 25 ja 29 sätestatud kaheaastase ajalise piirangu, ning seda ilma Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad), artikli 29 kohase nõukogu vastava rakendamisotsuseta?

2. Kui vastus esimesele küsimusele on eitav:

Kas ELTL artikli 21 lõikes 1 ja ELi põhiõiguste harta artikli 45 lõikes 1 sätestatud liidu kodanike vaba liikumise õigust, eelkõige silmas pidades Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määruse (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad), artiklis 22 sätestatud põhimõtet, mille kohaselt isikuid sisepiiridel ei kontrollita, tuleb tõlgendada nii, et see hõlmab õigust sellele, et isiku suhtes jäetakse sisepiiridel kontroll kohaldamata, välja arvatud aluslepingutes ja eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määruses (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad), nimetatud tingimused ja erandid?

Viidatud liidu õigusnormid

ELTL, eelkõige artikli 21 lõige 1 ja artikkel 72

Euroopa Liidu põhiõiguste harta, eelkõige artikli 45 lõige 1

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta määrus (EL) 2016/399, mis käsitleb isikute üle piiri liikumist reguleerivaid liidu eeskirju (Schengeni piirieskirjad) (edaspidi „Schengeni piirieskirjad“) (ELT 2016, L 77, lk 1), eelkõige artiklid 22, 25 ja 29.

Nõukogu 11. mai 2017. aasta rakendusotsus (EL) 2017/818, milles esitatakse soovitus pikendada ajutist sisepiirikontrolli, mida tehakse erandjuhtudel, mis ohustavad Schengeni ala üldist toimimist.

Viidatud liikmesriigi õigusnormid

Austria siseministri 9. mai 2019. aasta määrus sisepiiridel kontrolli ajutise taaskehtestamise kohta (edaspidi „9. mai 2019. aasta määrus“).

Faktiliste asjaolude ja menetluse lühikokkuvõte

1 Oma sõiduautoga Sloveeniast sisenevat kaebajat kontrolliti 16. novembril 2019 kiirteepiiripunktis Spielfeld. Temalt nõuti passi või isikutunnistuse esitamist.

Tema küsimuse peale, kas tegemist on piirikontrolli või isikusamasuse kontrolliga, teatati talle, et tegemist on piirikontrolliga. Tema järgmisele küsimusele, mis juhtuks, kui ta passi ei esita, öeldi talle, et tal tuleb arvestada rikkumisest teatamisega.

- 2 Kaebaja esitas 19. detsembril 2019 piirikontrolli peale eelotsusetaotluse esitanud kohtule kaebuse. Piirikontroll kujutavat endast ametiasutuste vahetute käsu- ja sunnimeetmete õigusvastast kohaldamist.

Eelotsusetaotluse põhjenduse lühikokkuvõte

- 3 Eelotsusetaotluse esitanud kohus kahtleb selles, kas kõnealuse piirikontrolli õiguslik alus – 9. mai 2019. aasta määrus – on kooskõlas liidu õigusega, eelkõige Schengeni piirieskirjadega.
- 4 Schengeni piirieskirjade artikkel 22 keelab piirikontrolli Euroopa Liidu sisepiiridel. See artikkel näeb ette kaks erandit sellest keelust. Vastavalt Schengeni piirieskirjade artiklile 25 on tõsise ohu korral liikmesriigi avalikule korrale või sisejulgeolekule lubatud piirikontrolli taaskehtestamine sisepiiridel. Vastavalt Schengeni piirieskirjade artiklile 29 võib välispiiriga seotud tõsiste ja järjepidevate puuduste korral, mis kujutavad endast tõsist ohtu avalikule korrale või sisejulgeolekule sisepiirikontrollita alal, taaskehtestada piirikontrolli sisepiiridel.
- 5 Austrias taaskehtestati piirikontroll alates 16. septembrist 2015. Alates 16. septembrist 2015 kuni 10. maini 2016 tugineti selle rakendamisel esmalt Schengeni piirieskirjade artiklile 29 ja seejärel Schengeni piirieskirjade artikli 25 lõikele 2. Alates 11. maist 2016 kuni 11. novembrini 2017 pikendati kontrolli mitu korda, seejuures tugineti nõukogu kolmele üksteisele järgnevale rakendusotsusele, viimati rakendusotsusele 2017/818.
- 6 Kuna Euroopa Komisjon ei edastanud nõukogule pärast 11. novembrit 2017 järgmist ettepanekut piirikontrollide pikendamiseks, sai Austria nende pikendamisel pärast seda kuupäeva tugineda üksnes Schengeni piirieskirjade artikli 25 lõikele 1.
- 7 Austria siseminister teavitas 12. oktoobri 2017. aasta teatisega Euroopa Komisjoni piirikontrollide pikendamisest veel kuue kuu võrra (11. novembrist 2017 kuni 11. maini 2018). Järgnevalt pikendati Austria siseministri kolme määruse alusel piirikontrolli veel kolmel korral, iga kord kuue kuu võrra, viimati 9. mai 2019. aasta määrusega kuni 13. novembrini 2019.
- 8 Eelotsusetaotluse esitanud kohus näeb selles pikendamismääruste sujuvas üksteisele järgnevuses Schengeni piirieskirjades sätestatud piirikontrollide taaskehtestamise lubatud koguperioodi kumulatsiooni, millega rikutakse liidu õigust, sest selline kumulatsioon on vastuolus Schengeni piirieskirjade artikli 25

lõike 5 sõnastusega. Kui see oleks lubatud, siis võiks igasugusest piirikontrollide pikendamise ajalisest piirangust mööda hiilida.

- 9 Eelotsusetaotluse esitanud kohus mõistab, et ka ELTL artikli 72 alusel saab sisepiiridel kontrollimise keelust erandeid teha, kuid jõuab siiski järeldusele, et seda artiklit ei saa käesoleval juhul kohaldada.
- 10 Austria siseministri teatiseid Euroopa Komisjonile kontrolli taaskehtestamise kohta sisepiiridel ei tugine ELTL artiklile 72, sest mitte üheski nendest ei viidata nimetatud normile. Lisaks näib ELTL artiklile 72 viitamine üldiselt vastuvõetamatu. Schengeni piirieskirjade piiranguid käsitlevad sätted kujutavad endast juba omaltpoolt erandeid, mis puudutavad avalikku korda ja sisejulgeolekut seoses piirikontrollidega, ning need tuleb seetõttu kvalifitseerida ELTL artikli 72 suhtes *lex specialis*'eks. Schengeni piirieskirjades ette nähtud piirikontrollide taaskehtestamise ajalise piirangu toime oleks sel juhul kahjustatud, kui liikmesriik saaks pärast nendes eeskirjades sõnaselgelt ette nähtud tähtaja möödumist korduvalt tugineda ELTL artiklile 72.